

Programmabegroting 2025

Versie: Vastgesteld door Raad

14 november 2024

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Begroting 2025. In de begroting staat wat we als gemeente willen bereiken, wat we daarvoor doen, hoeveel geld we daaraan uitgeven en waar het geld vandaan komt. Ons coalitieakkoord "Diemen met elkaar en voor elkaar" uit 2022 blijft het uitgangspunt.

Krappere tijden

Duidelijk is dat de gemeente Diemen, net als vrijwel alle gemeenten in het land, voor financieel krappere tijden komt te staan. Vooral vanaf 2026 zien we een grote opgave. Er zal minder geld zijn en er zullen meer taken zijn om uit te voeren. Hoe groot het gat gaat worden, valt nog niet precies te zeggen. Er is pas sinds juli 2024 een kabinet met een hoofdlijnenakkoord en dat akkoord vraagt nog om veel uitwerking. We verwachten overigens niet dat het kabinet het gat voor de gemeenten volledig gaat dichten.

De nieuwe financiële situatie vraagt besparingen en ombuigingen

Deze onzekerheid maakt het voor ons lastig. Het is moeilijk sturen op een financiële situatie die nog niet volledig helder is. Dat ontslaat ons niet van de verplichting om ons voor te bereiden op scherpere keuzes, die zeker gaan komen. Keuzes die soms pijn kunnen gaan doen. We zullen als college onze verantwoordelijkheid nemen.

De gemeente is bezig met met een proces 'besparingen en ombuigingen'. Dat kan betekenen dat we in sommige situaties minder doen of een lager kwaliteitsniveau accepteren. Het kan ook betekenen dat we nadrukkelijker beleidskeuzes maken in bestaand beleid en bij nieuwe ontwikkelingen. Dus dat we voor gaan stellen om zaken niet meer te doen of zaken minder te gaan doen. De gemeenteraad nodigen we graag uit om ook op die manier keuzes te maken.

We kunnen onze keuzes maken vanuit een goede uitgangspositie. De gemeente staat er door het solide financiële beleid van de afgelopen tijd goed voor. Daar kunnen we trots op zijn. We hebben onze financiële huishouding op orde en hebben een gezond financieel weerstandsvermogen. Wij vinden het belangrijk deze koers vast te houden, want juist daardoor kunnen we nu kiezen en hebben we (nog) niet te maken met onontkoombare oplossingen.

Waar we op inzetten

We investeren in mensen, woningen, voorzieningen en duurzaamheid. Daarmee garanderen wij op langere termijn een krachtige en zelfstandige gemeente. We hebben extra aandacht voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben. We stellen verbinding en ontmoeting centraal voor een Diemense samenleving waarin iedereen meetelt en alle inwoners zich thuis voelen.

Belangrijke thema's in deze bestuursperiode blijven:

- *Kansengelijkheid en bestaanszekerheid*

We blijven invulling geven aan de versterking van gelijke kansen en een zeker bestaan. Dat doen we via de herijking van het armoedebeleid. Ook de aanpak van energiearmoede krijgt prioriteit met inzet van twee specifieke doeluitkeringen. Deze aanpak valt onder het programma duurzaamheid.

- *Ontheemden, asielzoekers en statushouders*

We nemen op het gebied van opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders onze verantwoordelijkheid. Voor de huisvesting van statushouders en Oekraïners doen we dat al actief, onder meer door te investeren in flexwoningen. De mogelijkheden voor opvang van asielzoekers worden concreet onderzocht, ongeacht de gedraaide politieke wind rondom de Spreidingswet. De gemeentelijke organisatie is voorbereid op de opvang van asielzoekers, al vraagt dit wel extra formatie.

- *Duurzaamheid en klimaat*

Met het vaststellen van de Duurzaamheidsagenda in 2020 hebben we het startsein gegeven voor een samenhangende, programmatische aanpak. We zetten in op de transitievisie warmte, de uitvoering van de isolatieopgave en het stimuleren circulaire economie. Ook zetten we ons in om inwoners te informeren en te betrekken bij deze duurzaamheidsaanpak. In 2025 starten we met de voorbereiding van het vervolgprogramma 2026-2030, waarbij we duurzaamheid standaard een plek geven bij de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid.

- *Wonen, ruimte en voorzieningen*

We moeten rekening houden met de financiële effecten van de vertraging in woningbouw. We willen daarom afspraken met corporaties en ontwikkelende partijen maken om verdere vertraging te beperken. Tegelijkertijd zetten wij, met extra capaciteit, in op het uitvoeren en borgen van beleid, zoals met de uitvoering van de Woonvisie. We zorgen ervoor dat de beschikbare woningen geschikt zijn voor de beoogde doelgroepen en deze doelgroepen daar ook daadwerkelijk terecht komen.

- *Een prettige woonplaats: een fijn dorp*

We blijven inzetten op ontmoeting en verbinding tussen onze inwoners. We zorgen dat Diemen een woonplek is, waar mooie evenementen worden georganiseerd en voldoende mogelijkheden zijn voor sport en andere vrije tijdsbesteding.

- *De gemeente als dienstbare organisatie*

Het eerder vastgestelde Kader voor Dienstverlening implementeren we door meerdere projecten, zoals jaarlijkse toegankelijkheidsaudits en verbeteringen aan onze websites, inwonerstevredenheidsmetingen en onderzoeken naar kwaliteit van dienstverlening, en verbetering van burgerzakengegevens.

- *Veiligheid*

De raad stelde het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 vast. In dit plan namen we een aantal prioriteiten op: we versterken de aanpak van ondermijnende criminaliteit, geven extra aandacht aan het voorkomen van misdrijven met grote effecten en aan het voorkomen van digitale criminaliteit. In 2025 starten we met het programma Preventie met Gezag en blijven we inzetten op de aanpak van zorg en veiligheid.

Tot slot

Door het krimpende financiële kader moeten we de komende tijd nadrukkelijker keuzes maken of dingen op een andere manier doen. Dat is in het licht van de gunstige ontwikkelingen van de afgelopen jaren iets nieuws voor Diemen. Gelukkig hebben we een goede uitgangspositie, maar kiezen zal niet pijnloos zijn. We hechten er als college aan die weg samen met de gemeenteraad af te leggen. Uw besluit op de begroting geeft daarbij de richting aan en helpt om tijdig maatregelen te nemen, zodat Diemen die fijne en aantrekkelijke woonplaats blijft die het nu voor onze inwoners is.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris,

G.T. Wildeman

de burgemeester,

E. Boog

Waar staan we op financieel gebied

Financieel vertrekpunt

De Kadernota 2025 is het financiële vertrekpunt voor deze programmabegroting. Die nota liet onderstaand meerjarenperspectief zien.

Kadernota 2025	2025	2026	2027	2028
Structureel	890	-1.495	-1.260	-3.160
Incidenteel	-1.335	-140	-100	-200
Saldo Kadernota 2025	-445	-1.635	-1.360	-3.360

Voor het opstellen van de begroting 2025 diende de Kadernota 2025 als basis. Op basis van de nieuwe uitgangspunten hebben we de begroting opgesteld. De stelposten voor indexerings- en de groei van Diemen hebben we verdeeld, de afschrijvingslasten en financieringskosten van het geactualiseerde meerjareninvesteringsplan zijn doorerekend en de toerekening van de personeelskosten is geactualiseerd.

Tevens zijn alle ontwikkelingen en ambities uit de Kadernota 2025 verwerkt. Na vaststelling van die kadernota hebben zich nog nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Deze zijn opgenomen bij het opstellen van de begroting 2025.

Bovenstaande verwerkingen en mutaties leiden tot een nieuw begrotingssaldo. Het structurele saldo is in 2025 nog steeds sluitend. Vanaf 2026 treden er tekorten op. Om dit op te vangen hebben we in de Kadernota 2025 een stappenplan opgenomen om te komen tot besparingen en ombuigingen. Dit moet leiden tot een rapportage met mogelijke maatregelen. Bij vaststelling van de Kadernota 2026 moeten we keuzes maken die leiden tot een structureel sluitende begroting. Het totale ombuigingsbedrag dat hiervoor nodig is, is afhankelijk van onze eigen ambities en de doorrekening van het nieuwe regeerakkoord.

Begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Structureel	695	-1.630	-1.350	-2.675
Incidenteel	-1.485	-175	-140	-180
Saldo Begroting 2025	-790	-1.805	-1.490	-2.855

In **2025** sluit de begroting af met een verwacht negatief saldo van € 0,8 miljoen. Het structurele saldo is € 0,7 miljoen positief. Het incidentele saldo is € 1,5 miljoen negatief. Voorstel is het incidentele tekort te dekken uit de algemene reserve. Onze financiële huishouding is gezond en onze algemene reservepositie is toereikend om deze incidentele lasten op te vangen.

Vanaf het jaar 2026 ontstaat structureel een tekort. In dat tekort is nog niet het nadelige effect van de herverdeling van het gemeentefonds (-/- € 3,2 miljoen) meegenomen. Volgens de onderzoeksagenda van het Ministerie van Binnenlandse Zaken kunnen we in 2025 meer duidelijkheid verwachten over de herverdeeleffecten.

In deze begroting is in het laatste jaar rekening gehouden met de kosten van de herbouw van het zwembad (€ 27,5 miljoen). Hoewel we weten dat in 2028 het zwembad nog niet is gerealiseerd, houden we in het laatste jaar rekening met de te verwachten afschrijvings- en rentekosten.